

Utbildningsinspektion i Högalidsskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Högalidsskolan	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Högalidsskolan den 16–18 januari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Högalidsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Högalidsskolan intervjuades rektorn, personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Högalidsskolan

Högalidsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	39
Grundskola	808

Högalidsskolan är belägen i stadsdelen Södermalm i Stockholm. Skolan har flera profiler såsom konståkning, gymnastik, dans och bordtennis. Sedan år 1981 är Kungliga Svenska Balettskolans årskurser 4–9 integrerade på skolan. Denna verksamhet har riksintag av elever. Dansundervisningen genomförs av lärare från Riddarfjärdsgymnasiet/Kungliga Svenska Balettskolan. För övrig undervisning i dansklasserna ansvarar lärarna på Högalidsskolan. All personal är organiserad i arbetslag och ämneslag.

Föreliggande rapport behandlar förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Högalidsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Högalidsskolan som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet där lärare och elever har kunskaper och ökad måluppfyllelse i fokus. Enligt betygen i årskurs 8 och årskurs 9 uppnår skolan goda kunskapsresultat. I förskoleklasserna och de tidigare årskurserna är undervisningens innehåll allsidigt och arbetsformerna varierade. I de senare årskurserna finns en tydlig struktur i lärandet och höga förväntningar på eleverna. Skolan använder flera utvärderingssystem och lärarna vinnlägger sig om att uppnå en samsyn vid bedömning och betygssättning. Flertalet elever uppger att de trivs i skolan och att de känner sig trygga i skolmiljön.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan ger inte elevens val i enlighet med författningarna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).
- Skolans lokala betygskriterier står i vissa delar i strid med de nationella (7 kap. § 8 grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Arbetet med att ge eleverna förutsättningar och möjligheter till ansvarstagande och inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll bör förbättras.
- Skolan bör öka elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Skolan bör i högre utsträckning samverka med eleverna och deras vårdnadshavare vid framtagande och revidering av ordningsregler.
- Skolans måste vidareutveckla sitt arbete mot kränkande behandling.
- Skolan bör säkerställa att all undervisningen inriktas mot strävansmålen i läroplanen och de nationella kursplanerna så att eleverna ges likvärdiga möjligheter att nå målen.
- De individuella utvecklingsplanerna bör konkretiseras och vidareutvecklas ytterligare.
- Skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör förbättras.
- Rektorn bör stärka sitt pedagogiska ledarskap.
- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet att utveckla sin förmåga att använda datorn som ett redskap i sitt lärande.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskapsresultat

Inspektionen visar att barnens utveckling och lärande i förskoleklasserna metodiskt följs upp av personalen genom observationer och samtal, dels med barnen i grupp dels enskilt. Samtal om barnens lärande och utveckling sker också med barnens föräldrar. Med utgångspunkt i vad som framkommit i inspektionen bedömer inspektörerna att barnen i förskoleklasserna ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för år 5 i Högalidsskolan. Tabellen anger andelen (%) elever som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	År 2005	År 2006
Svenska	95	95
Engelska	95	95
Matematik	92	92

Källa: Skolans egna uppgifter

Tabell 2. Nationella ämnesprov för år 9 i Högalidsskolan i jämförelse med riket. Tabellen anger andelen (%) elever som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	Högalidsskolan		Riket	
	År 2005	År 2006	År 2005	År 2006
Svenska	99	99	92	96
Matematik	98	96	87	87
Engelska	100	100	96	96

Inspektionen visar att Högalidsskolan arbetar mycket målmedvetet och fokuserat för att stärka elevernas kunskapsresultat. Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 och årskurs 9 visar på en jämn nivå över tid. För de elever som inte uppnått målen har skolan och skolledningen analyserat resultaten samt upprättat åtgärdsprogram. En närmare granskning av resultaten på de nationella ämnesproven visar att en positiv utvecklingslinje kan skönjas över tid. I stort sett alla elever uppnår målen på de nationella ämnesproven för årskurs 9.

För årskurs 5 finns uppnåendemål i alla ämnen. Av inspektionen framgår dock att skolan inte kan ge någon samlad resultatbild för andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Skolans lärare uttrycker att de på elev- och klassnivå har vetskap om elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och att de delger elevernas vårdnadshavare dessa resultat vid utvecklingssamtalen, men att resultaten inte sammanställs på skolnivå. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till bland annat de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå och att dessa ligger till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat vad gäller elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5.

Tabell 3. Slutbetyg i Högalidsskolan år 2005 och 2006 enligt statistik från Skolverket.

	Högalidsskolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde	235,1	231,7	218,2	218,8	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	81,7	80,5	75,0	74,4	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationellt program	96,3	94,0	89,2	89,3	89,2	89,5

En genomgång av avgångsbetygen i årskurs 9 visar att Högalidsskolans meritvärde är betydligt högre än både kommun- och rikssnittet. Andelen elever med fullständigt slutbetyg och andelen behöriga att söka till ett nationellt program på gymnasiet har, i likhet med meritvärdet, sjunkit något år 2006 men ligger fortfarande över både kommun- och rikssnittet. Genom uppföljning från utbildningsförvaltningen i Stockholm får skolan kunskap om hur elever som tidigare gått på skolan klarar sig i gymnasieskolan.

Det generella omdömet är enligt uppgift att Högalidskolans elever klarar sig mycket väl i gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer att skolan uppnår goda kunskapsresultat.

Resultat av arbetet med normer och värden

I läroplanen anges att skolan skall främja respekt och förståelse för andra människor, förmåga till inlevelse samt respekt och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv. Resultatet av ett sådant värdegrundsarbete kan vara svårt att mäta. Ett tecken på resultat kan emellertid vara hur eleverna förhåller sig i skolmiljön. Inspektörerna möts genomgående av glada, nyfikna och hjälpsamma elever och erfar att det allmänt råder ett gott klimat i skolan. Vidare noterar inspektörerna att skolan i princip är fri från klotter och annan skadegörelse. Flera av de yngre eleverna beklagar sig dock över att vissa elever spottar i trapporna vilket de upplever som obehagligt.

Av inspektionen framgår att Högalidsskolan är en lugn och trygg plats. Mobbning och trakasserier förekommer sällan, trots att det tidigare har hänt och fortfarande händer att elever känner sig kränkta på olika sätt. Många elever uppger att de inte känner till skolans likabehandlingsplan men att de vet att det finns en mobbningsplan. I skolans förebyggande arbete mot mobbning och annan kränkande behandling är skolans elevråd delaktigt. Inspektörerna bedömer det som angeläget att skolan vidareutvecklar och skärper värdegrundsarbetet ytterligare eftersom det finns elever på skolan som känner sig kränkta.

Läroplanen anger att i varje klass eller undervisningsgrupp skall eleverna ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Vidare anges att undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Skolan skall också utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Vid inspektionen framkommer att elevernas möjligheter till inflytande över frågor av gemensamt intresse är väl tillgodosett i klassråd och i olika intresseråd (se vidare under rubriken *Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet*). Möjligheter till inflytande över undervisningen och det egna lärandet är dock i hög grad varierande och beror på olika lärares inställning. Elever uppger även att detta skiljer mellan olika ämnen. Inspektörerna bedömer därför att elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen och det egna lärandet bör förbättras.

Som ett led i arbetet med att öka elevernas inflytande och ansvar över det egna lärandet är elevernas kännedom om målen väsentlig. Högalidskolan har sedan länge arbetat målmedvetet med att konkretisera kursplanemålen så att eleverna skall förstå dem. Skolan kan uppvisa flera goda exempel på information om målen som ges till eleverna och deras föräldrar. Trots detta varierar elevernas kännedom om kunskapsmålen. Eleverna uppger att olika lärare är olika bra på att informera och förklara. En del lärare tar enligt eleverna den tid som behövs för att presentera de olika målen medan andra lärare anser att eleverna kan ta till sig målen på egen hand. De yngre eleverna betonar dock att deras lärare ofta både presenterar målen och berättar hur de skulle arbeta för att uppnå dessa. Även om inspektörerna ser flera goda exempel i detta avseende, bedömer inspektörerna att skolan ytterligare bör intensifiera sina ansträngningar för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

För frågor av gemensamt intresse för eleverna har skolan har förutom klassråd två elevråd, ett för årskurs 1–3 och ett för årskurs 4–6. För årskurserna 6–9 finns ett övergripande ”överbud” och därunder flera intresseråd såsom anti-mobbingsråd, matråd, kulturråd och utbildningsråd som sammanträder regelbundet. Enligt skolan är cirka 35 procent av skolans elever delaktiga i något av råden. Elever uttrycker att de med denna organisation uppnår en hög grad av demokrati och medbestämmande. Inspektörerna bedömer att eleverna har goda möjligheter till samverkan och inflytande vad gäller övergripande frågor av gemensamt intresse.

I arbetet med att utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar för sitt lärande och att ge dem möjlighet till inflytande över undervisningen, ser inspektörerna flera goda exempel när lärare och elever varje vecka planerar scheman/lektionsinnehåll tillsammans. Vidare noterar inspektörerna att elever ges möjlighet att välja innehåll och redovisningsformer. Detta till trots präglas flera av de lektioner som inspektörerna besöker av en märkbar lärardominans. Flera elever i årskurserna 7–9 uppger att deras inflytande på undervisningen är begränsat. Tempot på lektionerna är högt, läxorna är många och något elevinflytande hinns inte med, menar dessa elever. Åtskilliga elever framför till inspektörerna att det skrivschema som finns på skolan, och vars syfte är att skapa en jämnare arbetsbelastning för eleverna, inte respekteras av alla lärare. När flera prov kolliderar är lärarna ofta ovilliga att ändra provdatum. En vanlig utväg från lärarhåll är, enligt eleverna, att istället kalla ett prov för läxförhör trots att dessa ”läxförhör” till sin omfattning är lika krävande som vanliga prov. Detta upplever eleverna som orättvist och ett sätt av lärarna att kringgå det överenskomna systemet med skrivschema. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer för att öka elevernas inflytande över undervisningens utformning och innehåll i alla årskurser, så att detta inflytande överensstämmer med läroplanens intentioner och inte är avhängigt vilka lärare eleverna har. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör se över rutinerna kring hur skrivschemat fungerar och ta ställning till eventuella förändringar av detsamma så att det fyller sitt syfte.

Skolan har olika former av samverkan med elevernas föräldrar. Exempelvis finns en samrådsgrupp och en föräldraförening. Föräldrarna uppger att de är nöjda med den information de får och de kontakter de har med skolan. Inspektörerna bedömer att skolans samverkan med vårdnadshavarna är god.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. I intervjuer och samtal med elever och föräldrar framkommer att Högalidsskolans likabehandlingsplan inte är känd av alla. Planen uppfyller inte heller de krav som ställs på en sådan plan utan måste kompletteras med en översikt över de insatser som behövs för att främja likabehandling, det vill säga främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Vidare skall planen innehålla vilka insatser som skolan avser att påbörja och genomföra under året, rutiner för akuta åtgärder, rutiner för hur personalen skall agera vid situationer av kränkande behandling samt ansvarsfördelningen mellan rektorn och annan personal. Skolan skall också beskriva hur händelser och vidtagna åtgärder skall dokumenteras samt hur man avser agera i de fall en vuxen kränker ett barn eller en elev.

Av inspektionen framgår att skolan har ett förebyggande arbete mot kränkande behandling på flera nivåer. För barnen i förskoleklasserna och elever årskurs 1–5 finns en trygghetsgrupp mot mobbning, en verksamhet som fungerar väl enligt eleverna. Dessa elever har också en form av rastverksamhet där vuxna alltid deltar. För årskurserna 6–9 finns ett så kallat antimobbningsråd. Även denna verksamhet fungerar väl enligt elever och personal. Skolan har en beredskap för akuta händelser genom bland annat sin krisgrupp. Trots det goda förebyggande arbete skolan uppvisar bör skolans arbete mot kränkningar vidareutvecklas och intensifieras eftersom det finns elever på skolan som upplever sig utsatta.

Det finns gemensamma regler och rutiner nedskrivna i en folder benämnd ”Regler och rutiner - läsåret 2006-07”. Dessa regler är kända av eleverna och föräldrarna. Ingen av de elever som inspektörerna samtalar med har dock varit delaktiga i framtagande eller revidering av reglerna. Inspektörerna vill i detta sammanhang uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Inspektörerna bedömer att skolan i högre grad bör samverka med eleverna och deras vårdnadshavare vid framtagande och revidering av ordningsregler.

Vid inspektionen framkommer att skolan av och till har svårt att i vissa ämnen skaffa vikarier vid sjukdom. Eleverna får vid dessa tillfällen vetskap om inställd verksamhet i samband med att den aktuella lektionen skall starta. Eleverna tillbringar sedan dessa ”håltimmar” i skolans korridorer och en del elever går också ut på stan. Föräldrarna får inte någon information om uteblivna lektioner eller brist på tillsyn. Eftersom skolplikt enligt skollagens 3 kap. 1 § råder, får anses att vårdnadshavarens ansvar för barnet övergår på skolan under skoltid. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör ordna någon form av tillsyn för de elever som drabbas av inställda lektioner till följd av att lärare är frånvarande.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen och kursplanerna anges mål att sträva mot och därmed inriktningen på skolans arbete. De kunskapskvaliteter som eleverna skall utveckla åstadkoms genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. I Högalidsskolans förskoleklasser bedrivs ett pedagogiskt arbete där fri lek varvas med planerad verksamhet som bland annat innefattar värdegrundsfrågor, språkträning samt motorik- och rörelseträning. Vidare framkommer att skolan och förskoleklasserna har ett väl utvecklat samarbete. Detta bidrar enligt personalen både till att barnen känner sig tryggare och att övergången mellan förskoleklassen och skolan underlättas. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen stimulerar barnens utveckling och ger en bra grund för fortsatt skolgång.

I samband med lektionsbesöken observerar inspektörerna en variation av arbetssätt och arbetsformer där många av de kunskapskvaliteter som beskrivs i läroplanens strävansmål tränas och befästs. Detta gäller särskilt i de tidigare årskurserna. Några lektioner i de senare årskurserna innehåller också arbetsuppgifter där kunskapens olika former såsom fakta, färdigheter, förståelse och förtroget är väl synliga. Påfallande många lektioner är dock helt lärarstyrda och består av muntliga genomgångar där elevernas insatser är begränsade till att lyssna och eventuellt anteckna viktiga fakta. Enligt eleverna utgår en del lektioner från elevernas egna frågeställningar och några lärare anstränger sig mer än andra för att göra undervisningen stimulerande och meningsfull. Inspektörerna bedömer att skolan bör förvissa sig om att all personal omfattar den kunskapsyn som beskrivs i läroplan och kursplaner. Vidare bör skolan säkerställa att all undervisning ger eleverna förutsättningar att arbeta mot strävansmålen.

Individanpassning och stöd

Läraren skall enligt läroplanen utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter. Inspektionen visar att Högalidsskolan har väl fungerande rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och att sådant stöd i första hand ges inom klassens ram. I skolans elevvårdsteam ingår rektorn, skolkuratoren, skolsköterskan, skolpsykologen, studie- och yrkesvägledaren, specialpedagog samt speciallärare. Elevvårdsteamet arbetar efter en arbetsplan och har olika former av möten varav elevvårdskonferensen är ett. Rektor är med vid flertalet elevvårdskonferenser men inte alla. Inspektörerna vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande, får inte brukas i en sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe.

Elevvårdsteamet anger att rutinerna för att identifiera och hjälpa elever i behov av särskilt stöd är så effektiva att alla elever upptäcks och ges stöd. Inspektörerna erfar inget i inspektionen som motsäger detta. För elever som behöver särskilt stöd upprättas antingen ett åtgärdsprogram eller ett så kallat ämnesprogram. Inspektörerna uppfattar att det råder en viss förvirring bland skolans elever och lärare kring dessa två begrepp. Elevvårdsteamet förklarar att åtgärdsprogram utarbetas då elever bedöms ha en mer omfattande problematik och så

kallade ämnesprogram används då elever riskerar att inte nå kunskapsmålen i ett ämne. Detta är enligt inspektörernas bedömning inte i enlighet med författningarna varför skolan bör förändra sina rutiner i detta avseende och enbart använda sig av beteckningen åtgärdsprogram när sådana upprättas för elever i behov av särskilt stöd.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Läraren skall enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Vid betygssättningen skall all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen utnyttjas och en allsidig bedömning av dessa kunskaper skall göras.

Av inspektionen framgår att lärarna i förskoleklasserna följer upp och utvärderar varje barns utveckling samt delger detta till föräldrar och barn på utvecklingssamtalen som erbjuds varje termin. Även i skolan hålls utvecklingssamtal en gång per termin. De elever och föräldrar som inspektörerna intervjuar är nöjda med dessa samtal och tycker de får en bra bild av elevens kunskapsutveckling. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. I samband med utvecklingssamtalen presenterar Högalidsskolan elevernas individuella utvecklingsplaner för vårdnadshavarna. Utformningen av dessa planer är enligt skolledningen ännu inte fastlagd, vilket möjligen kan förklara varför de planer inspektörerna tagit del av mer liknar åtgärdsprogram än individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet. Högalidsskolan har flera olika instrument för att utvärdera elevernas lärande; LUS¹, diagnoser, screening, betygskonferenser, inlämningsuppgifter och prov med mera. Arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning har hög prioritet i skolan och flera olika fora finns på skolan där lärarna kan diskutera denna typ av frågor, bland annat ämneskonferenser. Skolan har också deltagit i utbildningsförvaltningens projekt kring ”betyg och bedömaröverensstämmelse”. De äldre eleverna uppger att de är medvetna om enligt vilka kriterier de bedöms och de upplever lärarnas bedömning och betygssättning som rättvis. Vid inspektörernas genomgång av skolans lokalt konkretiserade betygsnivåer framkommer emellertid att det finns formuleringar i vissa ämnen som inte överensstämmer med nationella kriterier. Sålunda anges exempelvis i ämnet musik närvaro som ett kriterium. Inspektörerna bedömer att skolan måste se över sina krav- och betygskriterier så att de överensstämmer med de nationella kriterierna.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Ett viktigt verktyg för skolan när det gäller att åstadkomma förbättringar är den kvalitetsredovisning som skall upprättas av skolor i det offentliga skolväsendet. Enligt förordningen skall en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts. Att utvärdera undervisningen i förhållande till strävansmålen i läroplanen och kursplanerna är särskilt viktigt så att skolan kan säkerställa att eleverna ges goda förutsättningar att tillägna sig de kunskapskvaliteter som uttrycks i målen. I Högalidsskolans kvalitetsredovisning

¹ LäsUtvecklingsSchema (LUS) som är ett kvalitativt bedömningsinstrument där individens läsförmåga relateras till en utvecklingspsykologisk beskrivning av läsutvecklingen.

saknas i flera avseenden en beskrivning av resultat i förhållande till de nationella målen. Kvalitetsredovisningen används inte heller som ett verktyg när skolan stämmer av hur långt verksamheterna kommit i det fortlöpande förbättringsarbetet. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det är viktigt att skolan i kvalitetsredovisningen redovisar samlade kunskapsresultat samt resultat av arbetet med normer och värden. Skolans och fritidshemmens kvalitetsredovisning skall också enligt förordningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare skall också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen, vilket hittills inte varit fallet. Inspektörerna bedömer därför att skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Enligt skollagen skall rektor vara förtrogen med verksamheten och enligt läroplanen skall rektor vara pedagogisk ledare med ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Läroplanen uttrycker att rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna har ett övergripande ansvar för att följa upp och utvärdera skolans resultat. Rektor har också ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Högalidsskolan ledning består av en rektor med ett övergripande ansvar och flera biträdande rektorer med egna ansvarsområden. Ansvarsfördelningen på skolan är tydlig och rektorn uppfattas som förtrogen med verksamheten. Dock uttrycker både elever och lärare att de oftare vill se sin rektor ute i verksamheten. En del lärare uppger att de saknar pedagogiska diskussioner med rektorn och att de får ta ett stort ansvar för skolans utvecklingsarbete såväl enskilt som i arbetslagen. Inspektörerna bedömer med utgångspunkt från läroplanens angivelser om rektors ansvar att rektorn framgent tydligare bör verka som skolans pedagogiska ledare.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Inspektionen visar att lärarna på Högalidsskolan med få undantag har pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver och att kompetensutveckling kontinuerligt erbjuds.

Högalidsskolan har en datasal samt ett antal datorer utplacerade på skolan och i biblioteket. Planer finns att i framtiden placera fler datorer i biblioteket då detta oftast är bemannat. En del elever uppger att de inte kan utföra arbeten på datorer i den utsträckning som förväntas av dem, eftersom skolans datorer och skrivare är svårtillgängliga. Många elever gör därför sådana arbeten i hemmen. Enligt läroplanen ansvarar skolan för att varje elev kan använda informationsteknologi som ett verktyg för kunskapssökande och lärande. Övrig materiel, läromedel och laborationsutrustning håller i huvudsak god kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolan har god tillgång till läromedel, pedagogiskt material och utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning men att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utveckla sin förmåga att använda datorn som ett redskap i sitt lärande.

Enligt grundskoleförfordningen skall undervisningen i elevens val syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Valet skall vara elevens eget och skolan skall erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I Högalidsskolan anordnas elevens val för flertalet elever på det sätt som anges i författningarna. För elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen i något eller några ämnen ges dock elevens val som ett stödämne. Där skall eleven "arbeta klart", "jobba ifatt" eller få extra stöd av en lärare. Detta är enligt inspektörernas bedömning inte i enlighet med författningarna och måste därför rättas till.

Högalidsskolan utnyttjar den rättighet som skolorna har att i ett antal timmar anordna undervisning i ett ämne som skolan själv väljer. Detta skolans val ges på Högalidsskolan i form av dansundervisning.

Modersmålsundervisning ges i önskad omfattning i Högalidsskolan. Emellertid ges inte svenska som andraspråk i den form och utsträckning som författningarna anger. Ansvarig och beslutande i detta fall skall vara rektorn. Beslut om svenska som andraspråk fattas inte alltid av rektorn. Inspektörerna bedömer att alla elever som bedömts behöva svenska som andraspråk skall få det enligt kursplanen i ämnet samt att beslut härom fattas av rektorn.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Tommy Bucht
Ingrid Åsgård